

2 КЕНГЕШ

Экология - ол бош омак сөз туююлдою

КыР-ни Табиगत байлыкта эмдэ экология министр Гызманы Берт Бахсан шахар округу жер-жерли администрациясында кенеш бердиргенди. Анда сөз төгөрсөктү кызуу сөзгө толугу эм экология бош омак талпардыну оскерден бергенди. Бу ведомство пресс-службасында билдиргенери көрө, жылыгыша шахары администрациясыны эр бир кыуун федералдык учреждениеланы келечилери да кытышканды.

Гызы ул РФ-ни Президентини буюругу бла 2013 жыл Тегеректи кудуретни саклауны жылына саналганын эсте салганды. Аны себепли министрство, районлада халны билдир мурат бла былай жылыгышкануу бардырганын турлукта. Алада табигатыны кыоруула бла байламы программаланы кыйматтыгыларына да кыарилыкты.

Кир-кичирки кыратуу мадарланы кыруу эм суу молк комплекси айнтуу жаны бла республикалы программала жашауда кылай бардыргыларны бла да шагырей этгенди министр. КМР-ни Президентствосу да, ол айтканга көрө, жууук заманда кудуретни саклау жылы чеклеринде республикада не мадарла этиликтерин белгилерди.

Бзы бла районда по тема бла байламы жумушлары оскеринде аны бла бирге бу сферада ишленген гичте предпритияланы ахшы саянулары да юлгоге кертрилгенди.

Кылай алай болса да, Гызманы Берт бу жумушу кылгаз бек кыаты алырга кереклигини чертгенди. Жыйлыуда этиген оноула битеу кетюролген проблемалардан кутулурга болушуктарына ышанганан айтты, министр жылыгыша кыатышканды экологияны игилдирчи очон кылдан келгени аммазга чакырганды.

Шахарны тириесинде кырк-кичирки кетери ишде кылай

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Кыйынлыкны кйргенлени насийхат сйзлери

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

Абдулпаланы Мустафа уа арт жыллада уруш бла байламы кеп ётюрок шартла айтылганыларна жарыгында. «Бизни хорламагызын сыйыргыга корешдиле бусагыта. Аны юлун кесереге керекте. Бу конде «Хорламага бара» деген ат бла айлык башланганды. Биз, ветеранла, ана тир кытышканды, шахар шоклоланы окуучулары бла тобешебиз, уруш жылдан напар айтабыз. Ма алай тобешуле, кишиликни деспери жаш адамланы юйретуге уллу себеплик этдиле», дегенди.

Кызы ул РФ-ни Президентини буюругу бла 2013 жыл Тегеректи кудуретни саклауны жылына саналганын эсте салганды. Аны себепли министрство, районлада халны билдир мурат бла былай жылыгышкануу бардырганын турлукта. Алада табигатыны кыоруула бла байламы программаланы кыйматтыгыларына да кыарилыкты.

Кир-кичирки кыратуу мадарланы кыруу эм суу молк комплекси айнтуу жаны бла республикалы программала жашауда кылай бардыргыларны бла да шагырей этгенди министр. КМР-ни Президентствосу да, ол айтканга көрө, жууук заманда кудуретни саклау жылы чеклеринде республикада не мадарла этиликтерин белгилерди.

Бзы бла районда по тема бла байламы жумушлары оскеринде аны бла бирге бу сферада ишленген гичте предпритияланы ахшы саянулары да юлгоге кертрилгенди.

Кылай алай болса да, Гызманы Берт бу жумушу кылгаз бек кыаты алырга кереклигини чертгенди. Жыйлыуда этиген оноула битеу кетюролген проблемалардан кутулурга болушуктарына ышанганан айтты, министр жылыгыша кыатышканды экологияны игилдирчи очон кылдан келгени аммазга чакырганды.

Шахарны тириесинде кырк-кичирки кетери ишде кылай

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

школда устанла болуп ишленген атасы бла анасы аны биринчи класса хазырлай эдиле. Ай-хай, уруш башланын кылды. 1943 жылда немислеле Денпрни бокунда жашагыпканы битеу юйлеринден кыстыдылар. Юч юн бла юч кече жалу сюрдендиле халкын. Артада вагонлага кыуында. Жолда жоюлганла кеп болганында. Епоклени поздден алып бара эдиле.

герге келтирип атадыла, «деп хапарлаганды Евгений Бугаев. Луиза Дорохова уа Германияда «Любик» концлагерде эки жыл турганды. Эчинда анысы кволудан туткундай айланганы. Аны уа асыры кыарыусздан тишлери тошганды эди. «Бир жол а лагерге кыаруашла излй бир немисли юйюн келди. Кызыктылары манга жанлап, мени бла ойнап башлайды. Кетер заманлары жетгенде уа,

ол, кыолумдан тутуп, жибермей тохтады. Бирге алып кетем, деп жиялды. Мен аны иллау эдим. Мен да анымы кыолун ычкындырмай, жиялды. Немисли тиширюуну жаны арууган болуп эди бизге, экибизни да алады. Ол динге инанган юйор болганды. Аланы юсери бла мен да динге арта да болушкан эдим.»

ХАИЛАНЫ Марзип.

ЭКОНОМИКА

Бизнесни алгга тартхан ара

Гиче эм орта предпринимательство бла кюрешиге суйгенле бизнес-инкубаторла уллу себеплик этдиле. Алада офисле бла производстволу ступла биринчи чыккыны кезинде аренадагы учу багысы бла берилде, консультациял этилдеди эл предпринимательли билмилерин есдюруноу программалары жашауда бардырылды.

2,5 миллион сом тленгенди. Бизнес-инкубаторда торлюрто тобешуле, семинарла, кермичле бардырылдыла. Сёз ючюн, бытыр май айда кырал эм муниципалдык заказниклени билмилерин кетюруу жаны бла семинар бардырылганды. Анда бу жумушу норматив-право базасын айнтуу амаллары сюзюлгендиле эм башха вопросолга каралганды. Ол жыйлыгыша жюздөн аслам специалист кыатышкан эди.

деген фестиваль бардырылганды. Анда кыралган кермичле округубузу предпритиялары кесрини продукцияларын да кергозтгендиле. Ноябрьда уа Предпринимательли битеудуния ыйгышына атап «Жетиим-ли предприниматель кылай болурга болукуду» деген конференция бардырылганды. Аны ишине КМР-ни Экономика айнтуу министрствосуну келечилери, бизнесменле, предпринимательле, ономуу кадрланы хазырлау программасына кер, билм алганла, студентле эм школукла кыатышкан эдиле.

Алайда да, Кыбарты-Малкыруны бизнес-инкубатору бюгонлюкде саулал СКФО-да окуму эм уллууда деген болукуду. Аны ишине эм аренда ставкаларыны, бош жерлерини оскеринден неша башха информацияны по телефонга сфемшени билгире болукуду; (88662)91-30-50, неда <http://www.b1-kbr.ru> интернет-сайта шагырейленгенге оит барды.

Басмагы МУРАТЛАНЫ М хазырлаганды.

Аллы 1-чи беттеди.

Россия» партияны болушугу бла гемодиализ араланы кырууну аныу программаны жашауда бардыра, бытыр «жалган бюйрек» шендиро-аппаратын эки эм гемодиализ филтрация процедура этеца да бир аппарат сатылып алынгандыла. Алай болушукта, специализация жетимши тургандыла. Шендиро по проблеманы юскерден ишле бардырылдыла эм ол жууук заманын ичине кетерилди.

АЙНЫК

Школчулагы - ярмарка

Ишчи усталыкканы пропаганда этуу айлыкны чеклеринде Нальчикки Халкыны иш бла жалчытуу арасыны специалистери Жаш телюно иш бла жалчытуу республикалы араны келечилери бла бирге шагырей бешинчи номерли школуну окуучуларына билим беруге жоралган ярмарка бардырылдыла.

Апта битеу да 120 адам школчулагы уруну рынокка болуму юскерден ахтыдыла, усталыкканы тизмелери бла шагырейлендиргенди.

Орта билим беруге учреждение кылай киргире болуугу анылатхандыла. Андан сора да, алача «Путеводитель по учреждениям профессионального образования КБР» деген брошюра ла бергенди.

КМР-ни Халкыны иш жалчытуу кырал комитетини пресс-службасы.

Документ

Кыбарты-Малкыру Республиканы Правительствоосу Кыбарты-Малкыру Республиканы законла чыгарычу органыны 75-жылгытын эмда Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини 20-жылгытын байрамлауга хазырлануу эм аны тийишлесица бардыруу жаны бла кырууу комитетини

КЪАУУМУ

Чеченланы А.А. - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Председатели (кыруу комитетини председатели ырызальгына кер) **Каширов З.К.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Башчысыны Администрациясы Таматасын кылуугун толтурган (кыруу комитетини председатели орунбасары) **Араунов А.М.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы спорт эм туризм министри **Бражиков Б.Х.** - Россияны Илмула академиясыны Гуманитар титилени Кыбарты-Малкыру илму арасы федералдык кырал бюджет учреждениены директору **Битков В.М.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Аппаратыны башчысы (ырызальгына кер) **Вознев Н.М.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Председателини орунбасары (ырызальгына кер) **Давов М.А.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Билим беруге эм илму жаны бла комитетини председатели (ырызальгына кер) **Жаплуланы М.Х.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентинде Жаш телю палатаны председатели (ырызальгына кер) **Жанатагаланы С.А.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Уруну, социальный политика эм саулук саклау жаны бла комитетини председатели (ырызальгына кер) **Жаннимо Р.М.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Председателини биринчи орунбасары (ырызальгына кер) **Калов З.А.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Башчысыны ишине кетерилди.

сыны бла Правительствоосуну ишлерини управлююшиси **Карамурзов Б.С.** - Билим профессионалы билим берген «М.Бериев» аты Кыбарты-Малкыру кырал университет» федералдык кырал бюджет билим беруге учреждениены ректору (ырызальгына кер) **Кереефов М.А.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы финансы министри **Кодоков М.М.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Правительствоосуну Председателини орунбасары **Кумахов И.И.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы аспапты информация органы, жаммаг эм дини организация жаны бла министри **Рахилайлы А.И.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Култура жаны бла комитетини председатели (ырызальгына кер) **Савенко Т.В.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Председателини орунбасары (ырызальгына кер) **Семенов П.Г.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы билим беруге эм илму министри **Сумайланы А.Х.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Спорт эм туризм жаны бла комитетини председатели (ырызальгына кер) **Широв Р.Б.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы култура министри **Шумахова М.Х.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Парламентини Аппаратыны кырал служба эм кадрла бөлюмюно таматасы (кыруу комитетини секретары ырызальгына кер) **Шугапов С.Х.** - Кыбарты-Малкыру Республиканы Архив службасыны башчысы.

Теорияны практика бла байлап

Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.

на эңгиде дери бардырылганын билдиргенди. «Илму бюгонлюкде бек алга атлаганды, аны себепли практика бла, теория бла да ишленгенле аланы бирге тап келишире билгире тийишдиле. Усталыкканы, билимни да есдюре тургура керекте. Биз ол жаны бла КМР-де коллегаларыбызга хар заманда да болушук этрге хазырбыз», дегенди ол.

Профессор Дмитрий Зверев а сабийдеге бюйрек аруулауга жоралган былай уллу конференция Нальчикке угай да бардыла. «Единая

Лилия ШОМАХОВА. КМР-ни Саулук эм курортта министрствосуну пресс-службасы.

Жопоучилык

Хычыуун ууоакъ - тюекле

Тюрк Республикага неча кер барган эем да, хар жолдан ол кыралны айнып, ити жаняна торленгенине шагымте. Терт-беш жыл мындан алгга Нальчиктен учкан самолёт Стамбулду Ата Тюрк атын жюрюткен аэропортуна кыонуп тургун эсе, шендиро ол шахарны Азия жанында «Сабиха» деген жерине чегеди.

Аэропортланы юскерден сёзнө нечюн башалдым десек, уллулугу бла «Ата Тюрк» Европада экинчи жерги алады. Шендиро «Сабихада» барган кыруулушка карасан, аны да ол аэропорт тентли бир эле турдыла. Эчкиликнезди мен аныгылашканы кер, мында бир жерни талпардырп бошагы анал башкасына кечиде. Башда сарыылган демелиги объекте ишле тохтамай барганыгыга, анда тикчиллик, демократиялык хар зат да шендиропо заманын илемине керө сөөлгенине сөйр этесе.

Жол нөгереги Кудийланы Кызыл аты кыралдан арага гездирип директор Жаңгызланы Мажи бла Нальчик шахары администрациясыны Тюрк Республикада официалдык келе-чиси Аполланы Аслан бла Кения шахарда бардырылгык фестивалыны (газетде аны юскерден 10 -чу апрелде

жазылганды) жумушлары бла Стамбулда кыралдан алгга, мени автобуса миндирди, ол шахарга ашырадыла. Транспорту ол порлюосон ояйла айдырганын, нег дегенде ол жапаранда бир да болушукта, сөзү тегеректе-башка карай барды. Мында хар пассажирини энци теле-визору, интернетти барды. Чай, кофе, торлю-торлю ашаркыдыла да берди. Кызылос, самолетадан эсе аны сыйлашканы оскермагысына. Бара турун нени жараткын, кылай эчкилик көрдюг, деп сорагызы, бек алгы, жолланы сыйдалыктылары айттырга болукуду. Жолданы Германияны стандартлары бла ишлейдиге, транспортуно жерген кезинде бир чейкалган неда таушун эшиткен дегенде бир зат эземлейсе. Стамбулдан Конияга 9 сагытка жууук бараса. Ол узактында бир жанына юч эчкилик да аллай

Банк

Эл молкюно айнытырга - эки триллионнга жууук сом

Агропромышленный комплекс инфраструктурный проект, эл молкде урунганга кредит ырыскылары беруюно болушлары тынч этуу Россияны ассоциацияларыны жеринде айтканды, деп билдиргенди банкны Кыбарты-Малкыру Республикада бөлуюно пресс-службасында.

жыл сабанланы кыргызактык кысында этилгенди. Саулуд да ол бөлген кредитлени өнчөми арт беш жылы ичине 2,6 триллион сом болды, андан эки триллион сом кыламын деп айтканды. Ата журту агропромышленный комплексини айнытырга деп бөлген кредитлени хайырындан беш жылы ичине эл молк продукция чыгаруу орта эсел бла тереп айтканды, эл продукт өсгенди. Андан сора да, банк эл молк 4200 инвестиция проекткни ачылууна кыатышканды, ол санда Кыбарты-Малкыруда жерчилик эм малчылык бла байламы кызуу уллу комплекс ишленгенди.

Бизни корр.

Чувашда Къайсынны таныйдыла, сюегиле, аны аты үнүпүлмазча этегиле

Акыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Поэти Госпитальда кезүю

Госпитальда жатканын оюндон Къайсын кеси эсириндеринде да жазды. Баям, Чувашлы кырындашлар биз билген шартна да айткан болупра сизге?...

Чувашлы бизни Къайсынны ол кезиңиңи оюндон толу халындагы. Михаил Юманын «Имези улук төкүм, Чебоксарден деген китеби чыкканда. Анда акылман Кули улу атын жо-

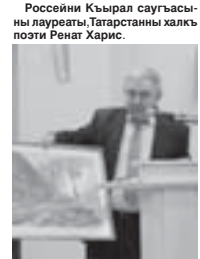
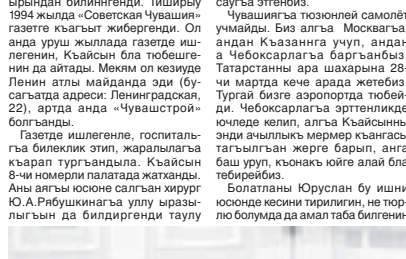
төңгөрлери, артыгыраакда Отарланы Керимге бля Хочуланы Саликге көп кызыт ийгенди мындан. Бу госпитальда жазылганды аны «Келлик коңуяни поэтин»,- Урушу биринчи жылда фронтан Лейляга жиберилген назмула», «Өгөн назму поэтоду урушда», «Госпитальда жазылган назму», «Жерим», «Жургими сөзүм», «Мени сөзүм» деген эм башха аламатык тизгинлер. Аланы араларында, сөзсөз, бек белгилиси «Таулу болганын - кууаным» деген да Чебоксарда жаратылганды. Кесин да аны автор Николай Тихо-

ларыгыз - жауга атылган топ окыла кибиңди, ала жалкыны гитлерчилер кыжжу тургыздыла. Аны чыгармаларын бек улуу орус поэтке көңөрүңдире. Ол, аланы бирге жылыштыруу, эңчи китап басмалар муратда Чувашияны китап басмасы бля өлөшкөн да этгенди. Аны аты «Сизи, написанные в госпитале» деп болук эди. Биз анга шагатык эткен шартны 1942 жылда 25-чи октябрде жазылган А. Девени къыгытында табабыз.

Поэт жаткан госпитальны мекемеси сакланганын у Чебоксарда жашаган А. Чиркованы кайгырыдан билингенди. Тишируу 1994 жылда «Советская Чувашия» газетте къыгыт жибергенди. Ол анда уруш жылда газетте ишлегенин, Къайсын бля тобегенин да айтды. Мекям ол кезиңде Ленин аты майданда эди (бу сагытта адреси: Ленинградская, 22), арта анда «Чувастрой» болганды.

Газетте ишлегени, госпитальды билеклик этип, жарылагыла кырап тургандыла. Къайсын 8-чи номерли палатада жатканды. Аны алгыс оюне салган жириг Ю.А.Рабухинкагы улуу ыразылыгын да билдиргенди таулу орусбасары Михаил Краснов да өлөшкөн. Къабарты-Малькярден делегация сакланганын чертгени тургандыла. Кузый унуу фондуңу таматасы, поэти Четум шахраа улу-музейин директору Къулийаны Фатиманы болушугу бля барганыз биз ары. Ол кеси журу болганын себепли жолга чыгарылганын, алай анда шүхрларыбызга, окуучуларга сауга этериз деп, Къайсынны «Трава и камень» эм «Сказка солнца» деген китанын, поэти Отары Четемде юкюно суратын да жиберген эди. Аланы библиотекалагы, бу ишин кураганналыга сауга эткенбиз.

Чувашияга тюзөнөл самолёт учмады. Биз алга Москвага, андан Къазанга ичүп, андан А Чебоксарлагга барганыз. Татарстанды ара шархына 28-чи марта кече арада жетебиз. Тургай бизге аэропортда тобейди. Чебоксарлагга эртенги келеме келип, алга Къайсынны эңди ачыллык мермер къыгысы тагылган жерге барып, анга баш уруп, къысык ойге ала бля тебейбиз.

Солдан оңго: Чувашия Республикасы парламенти таматасын орусбасары Олег Мешков, Белпайланы Муталип, Болатланы Юруслан Къулийаны Къайсынга аталган мемориал къыганы ачкан кезиңи.

рюттен орам болупга керекди деген оом да айтылады, ол предложинаны шахарчыла этгенди. Дагында автор таулу поэти Чувашида жашууну оюндон көп сейр шарт келтирди.

1941 жылны октябрь айында Орлону тиерсинде урушлада Къайсын, аур жаралы болуп, түшгенди. Чебоксардагы госпитальга. Анда ишлеген врачна, медрестрала кыайтаргандыла жак, фахмулу да поэти жангыдан жашауга. 1942 жылда жаны ахырында ол, андан чыгып, ротан полтурнууну орусбасары болуп турады, бир көксөден а - лектордук этеди. Жаралары ашанып, экиңчи көре да тошеди бери.

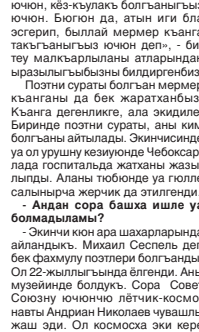
Къайсын жууук-ахуларына, новха атганды. Чуваш жазуучулары ол жылда таматасы Аркадий Эсель эсгергенге көре, Къайсын мында Ленинграддан эвакуацияга келген медрестра Валентина Лебедева бля танышды. Поэти арта белгили болук «Девушка с севера» деген назмуу да мында жазылганды. Эки жак адамы араларындагы сыймеклик туурданы ол тизгинлени.

Госпитальда жатып, Къайсын тынчыл турмаганды. Аны тюрлю-тюрлю ара газетде басмаланган назмулары совет солдатлагга көң-къыруу бергенди. СССР-ни Жазуучуларыны союзуну аппаратыны ишиси А Деве анга жиберген къыгытта быллай сөзле бардыла: «Сизни назму-

Татарылла да этиңде хурмет - Татарстандамы болган.

Къайсынны Къайсынга аталган мемориал къыганы ачкан кезиңи.

Къайсынны Къайсынга аталган мемориал къыганы ачкан кезиңи.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Оңдан солга: Валерий Тургай, Михаил Краснов, Болатланы Юруслан, Белпайланы Муталип комсонат Анран Николаевни тууган юкюно босагысында.

Культура

«Мен не заманда да излемни жолундама»

Озган ийикка биз барыбыз да чыгармаларына сийоп тынгалган Едрем Амиравону тууган юкюно болганды. Ол Къабарты - Малькярден болганын белгилей байрамды да мында өздөктө сойгенди. Биринчи жыры 11-чи апрельде 1956 жылда тууганды. КъМР-ни, Ингуштияны да халкы артисти. Кесин да «Шансон» радиостанция 2004 жылда «Легенда шансон» деген сайлы ат бля сауалганды.

Амиравонун гастрольдадан баш заманы болмаганыңды ол нальчикчилени не заманда да аламан тобешуелери, сейр мастер-класслары, концерттери бля кууандыргыла турды. Ол КъМР-ни Кеп функцияны жаш төло арасында артисте, журналисте, окубу турган студентте бля тобешгенди. Едрем Григорьевич мектепти киргенди, анга жаш адам алыныа чом болуп чыккандыла. Къар кыгытындагы. Сора, тууган юкюно бля алгышыл, жанган жау чыкарканы бля улуу торту келтирп, юбилерни муратлары толсунла дегенди. Бу болум тобешуге олсагарт байрам хал, эңчи жылуу бергенди.

Жаш адамла анга сейр этип къарагандыла. Босалгандан сора къызылы, жашланы кеп соруулары болду. Жырчы да алагы бусагата сахна жашууну, кесини философия къарамалыны юслеринден, назмулардан аладан керти дуннадыла. Алай жорегинден кетмегенди. Мухамдин Зугуров, Борис Дубок бек иги жашларбыздан бирлери эдиди. Едрем Григорьевичиңиң жорект хан болумладан бири - бусагытта Кавказда теракт айддыла. Артист жак адамладан бу керексиз ишден кенгирет турурларын билди.

Мени атам мында асыралдыла. Аны а арт заманда Израильде жашаганыңкыгыз: «Мен өлсөм, Нальчикте элтигиз», - дегенлей турганды. Аны къыбырны къатында жерик да белгилей эди. Алай, жарыгулга, осыятын толтурмагтаныбыз. Анамы өмюрлук жаткан жери Израильдеди. Мен да охтанмын

Жаш адамла анга сейр этип къарагандыла. Босалгандан сора къызылы, жашланы кеп соруулары болду. Жырчы да алагы бусагата сахна жашууну, кесини философия къарамалыны юслеринден, назмулардан аладан керти дуннадыла. Алай жорегинден кетмегенди. Мухамдин Зугуров, Борис Дубок бек иги жашларбыздан бирлери эдиди. Едрем Григорьевичиңиң жорект хан болумладан бири - бусагытта Кавказда теракт айддыла. Артист жак адамладан бу керексиз ишден кенгирет турурларын билди.

Семинар

Жерлешлерибиз жамауатны жашауна къошулурга итинегиле

Сиридан келип, бусагытта Къабарты-Малькярде жашауу жерлешлерибиз бля КъМР-ни Асламы информация органа, жамауат эмда дин организацила жабы бля министрствону башламчылыгы бля биринчи юкюртү семинар бардырылганды. Ала бля ушакыга КъМР-ни Халккы иш бля жалчыту жаны бля къярал комитетини башчысыны орусбасары Гызланы Париса, Билим берүү эм илму министрствону ишпогыла дери эм битеуло билим берүү жаны бля белемонно башчысы Ирма Терехова эм Уруну эм социальный айнтуу министрствону социальный укерсобиригиз жаны бля белемонно башчысы Артур Кушабиев да чактырылгандыла.

Сиридан келгени бля улпу иш регионю Билим берүү эм илму министрствосу да бардырады. Алай бля белемонно аны республиканы школларында окутадыла. Къабарты-Малькар къярал университетте бля ала орус этми Къабарты тилге юкюртия методика жарадырылганды. Абитуриенте уа орус тилден бир къярал экзамены эңчи программага көре берилди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

Жашайлуу башлангангайла, Амиравондан эркинлик алып, аны битеу жашууну оюндон видеороликни киргизгенди.

БРИФИНГ

Бирден кюч салуу - кыйыматлыды

Бытыр онеки айны ичинде республикада битеуда 8798 аманлык этилгенди. Аладан жыйырма бирин тыш кырыралдан келгенле. Ол а битеу аманлыканы 0,2 процентин тутуды. Тыш кырыралдыга кысжау да жыйырма беш осал иш болгонды - 0,3 процент. Аладан онбири ачыкланганды. Ма быллой шартла КъМР-ни МВД-сында бу конюнде болган брифинге туура бейланганды.

Полицияны аймакбалык болмагана бля байлымы уацкга уполномоченнылен ишерин кырууну бломоную инспектору подполковник Муса Аброков ол шартла республикада турган тыш кырыралдыа криминал болум бля артык уллу байлымы болмаганаыларын айырып айтханды. Андан сора ол Россияни федеральныи миграция службаасыны КъМР-де Управлениисы бля бирге аманлыкны тохтатуу жаны бля кыалдай мадарды этилгенлерини юсюнден билдиргенди.

«Незаконный мигрант» деген операция-профилактика акция да аладан биринди. Аны кезинде жашау магнаны болган объектеде, уллу кыруулушпада, рыноклада, эл молк предприятитлада бля организациалада тинтилеу бардырылгандыла. Битеуда тыш кырыралдыга иш беринчоледен жыйырма бир адам тыш кырыралдыа турган 123 жер тинтилгенди эмда миграция законодательствогга отуз тёрт бузуклык этилгени ачыкланганды.

Атияла бардырылганларын билдиргенди. Ол айтханыча, миграция законодательствогга бузуклык этиуну жолун кесуу жаны бля битеуда 4043 тинти бардырылганды. Анга КъМР-де МВД кырал властыны тийишпи федеральныи оргналары да кыатышхандыла.

Тинтилеу бардырылган объектеде кыруулуш, адамлары жашау жумушларын жалчытуу, промышленность, эл молк, сатыу-алуу предприятитла, жашау койле киредиле. Битеу да миграция законодательствогга 892 бузуклык этилгени ачыкланганды. 3006,0 минг сомга тазир салынганды, андан 1408,0 минг сом а алынган этгенди. Тышына кысжауу юсюнден а жаланда бир оюку чыгарылганды. Калырге эркилик бермеую юсюнден а 210 минг жиберилгенди.

Багында кыруулушда, эл молке ишлерча тыш кырыралды гражданлагга патент берилгенини юсюнден сатылганды. Миграция службааны управлениисы бля бирге ишлеуно юсюнден а УФСМС-ни Миграция контроль жаны бля бломоную таматасыны орунбасары Алексей Харьковский тырылгалары халпар айтханды. Башында сагылынган «Незаконный мигрантдан» сора да, ол дагында «Регион-Магистраль», «Лизинг» деген тинти меропри-

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратны автор алганды.

Спорт

Алда - терс кюлчула

Байдаланы Арюбаны хурметине салом-тиганды Къырт-Малклары биринчилиги болгонды. Анга кытышыргга жоюе жууусь спортчу келген эди.

Арюба Элбрус району тау лыжа бля альпинизмден юйретген Сабий эм жаш тейо спортдан бля альпинизмден спорт шюкунда гитчелегинден башлап жаруу этип турганды. 2010-чу жылда уа тошген чыдан ол сау болмай элгенди.

Анда жоралап эришуле курагы-абдан кызыланы бля жашлауу араларында терс кюлчула биринчилиги жиберилгенди. Алай гитче кыаумда уа Домбайда келген сабий бирер алтын бля комюш эм эки домбай майдап кытыхандыла. Эришуно азырнда биринчи жерлеге тийишпи болганлагга

сыйны саугала бля грамотала бергендиле. Спортчулагга алааны эришуилени жыл сайын курап бардырган Байдаланы юйор кураганы. КъМР-ни Тау-лыжа спортдан бля снубордан федерациясыны эм бу спорт шюкда жаруу эттене Арюбаны унутмай эсерленде тутханларын билдиргенди.

Алиса ТАРИМ, Элбрус району администрациясыны пресс-секретары.

Журналист

Кисловодск шахарда волонтер кыймыдуу айтылуу жаны бля регион арагы форум бардырылганды. Анга башчылыкны Ставрополь крайны «Жаш тейо проектнен арасы» деген уюркениисы этгенди.

ФОРУМ

Волонтер - ол бийик атды

Кисловодск шахарда волонтер кыймыдуу айтылуу жаны бля регион арагы форум бардырылганды. Анга башчылыкны Ставрополь крайны «Жаш тейо проектнен арасы» деген уюркениисы этгенди. Тобешу волонтер организациаланы магнанылыгыларын ачыклаганды эм алааны араларында байламлыкыла кырууга себептик этгенди. Форумгга СКФО-дан бу иш бля юрөшгөн эм жашауда бир магнанылы проект нева акцияны бардырган организациала бля оргналы келечилери кытышхандыла.

Чирери эм аны таматасы Угабшаны Джемиле баргандыла. - Волонтер ахцы сыфаты кыруу биян борчулдуу, быллай жыйылуу а у ол ише себеплик эттедиле, - деп четтедиле ол.

Жылылуу чеклинде окуу, он эм чыгарылышы халда сейр мероприятитла бардырылганды. Экинчи кон а анга кытышхана Кисловодск шахарда терекчикле орнатуу акцияга кышымчулуусь этгенди. Андан сора алааны кар бирине да сертификатла бергенди.

Марина ГЕДАФОВА, КъМР-ни Кёп функцияны жаш тейо арасыны пресс-службаасы.

Ауур атлетика

Хаджиланы Элдар - биринчи

Апрельни ал конлеринде Чечен Республиканы Гудермес шахарында «Рамазан» спорт комплексде эр кишilerin араларында ауур атлетикадан СКФО-ну бля ЮФО-ну чемпионатлары бардырылгандыла.

Эришуле 100-ден артык спортчу кытышханды.

Элдар КъМКБ-ну юридик факультетини биринчи курсун студентиди. Окууда да, спортнда, алды болууга итениди.

Элдар КъМКБ-ну юридик факультетини биринчи курсун студентиди.

Бусагында да ол бу аны ахырында Москвада Студентини араларында ауур атлетикадан бардырылык кытыросой оннагга кыатышыргга хызырланды.

«Къырт-Малклары тейо спорт шюкуну ауур атлетикадан секциясында жаруу этген Хаджиланы Элдар да бар эди. Ол, 77 килограмм ауурулукта эрише сермел 125 килограммыны, торто а 155 килограммыны алып, биринчи болгонды.

Элдарны хорламына кыуанганланы санында тренерни, СССР-ни ауур атлетикадан сыйлау устасы Чеченланы Алий эм ыннасы Пашаланы Зола да болгандыла. Жашны гитчелегинде спортча да ол келтиргенди. Тренериче, Зола Мазанова да Элдарны бийик жетишимле болдурууну сөзө эди. Мындан арысында да жаш барылыгы да аны кырууно эдиле бля кыуандыра турууна ийанырчыды.

Тренери, Элдар да спонсорлук этгени ючюн Къашхатау послыканы администрациясыны башчысы Уналаны Азретте, «Питомник декоративных культур» предприятитны директору Богталаны Суфияннга, КъМР-де МВД-ны УВО-ну Черек районда филиалыны таматасы Гелланы Арсеннге да арызылыкчылар билдирдиле.

ХОЛАЛАНЫ Фатима, Черек району администрациясыны пресс-службаасы.

ЭКСПЕДИЦИЯ

Жамауатны оюмун сурайдыла

Россияни Наркоконтролону 10-жылылыгына жораланы бардырылган ишлени чеклеринде быллай жазда Барында бек бийик тау тейосини чыгар мурад барды. Есок келген тейоселе насийат сөз бля 50 жыл сакланырык капсула Минги тауну тейосинде басыдырылгычыды.

ТАРЫХ

Ичигиликден тыяр ючюн бирингуда этилген амалла

Тыш кырыралда, эрттегили Эриуде, не торло ичги да болсун, эсирюу бек сылык ише саналганды. Айтылгыч Платонуно онуу бля кыабыл этилинген азаюнга кере, 18 жылы толмаганы адамны ичиги ичере эркилиги болмаганды.

Спартаклада

Битеукоманда зачетмга кальчикчиле кытыхандыла

КъМР-ни Спорт эм туризм министрствосуну спорт клубу бля битеукоманда билдиргендикле, бу конюнде «Спартак» стадионда окуучуларны араларында эдолодон спартаклада бардырылганды. Анга битеу да 63 адам кытышханды. Алар барысы да СКФО-ну Майкопда болуусь спартакладасында эришир ючюн, биринчи-экинчи жерлени алтыргга юрөшкендиле.

КъМР-ни Спорт эм туризм министрствосуну спорт клубу бля битеукоманда билдиргендикле, бу конюнде «Спартак» стадионда окуучуларны араларында эдолодон спартаклада бардырылганды. Анга битеу да 63 адам кытышханды. Алар барысы да СКФО-ну Майкопда болуусь спартакладасында эришир ючюн, биринчи-экинчи жерлени алтыргга юрөшкендиле.

Биттиланы Тимур, Нурдин Матуре, Мусулланы Исхаки, Анзор Дышекю алгандыла. НAIM Кибаров, Мухамед Куммыс, Асхад Бичов, Герийланы Эльбар, Газаланы Алим, Резван Апове, Альбер Жилые, Ахмадан Батюе, ЗалимТкашазитов экинчиле болгондыла. Ала раффона эм майдала бля саугалангандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Кюл сермеш

Кючюлену Волгодонск сакълайды

Россияни Жигити генерал-полковник А.А. Романову саугасына на кюл сермештен Россияни Кубугу бардырылганды. Жыл сайын бу турнирге кыралны битеу субъекттеринден кон структурларында ишленгенден бек кючюл спортчула кыатышадыла.

Малквардан эдиле, 70 килограмм ауурулукта эрише, Герийланы Биринчи, Астерим Калыметов а ючюнчю жерлени алганды. 60 килограммда уа Мартин Тхаахов ючюнчю болгонды.

мастер-турнирге да Къатышхандыла. Андан да спортчубарыбча юч «алтын» эм юч да «домлак» келтиргенди.

Андан сора да, 13 жерлерлибиз Донадагы Ростовда бардырылган адмирал Герман Урюмову хурметине аталган.

КУЪСАЙЛАНЫ Аминат.

Сейирлик таш

Жомакылы жерлерибизде, тауларыбызда айлана турсанг, кеп сейир затлагга тубюесе, кеп болмай Мусулман Малкварга барган эдик. Анда жол устасы Османланы Савадин Чайнашы сууну боюндаша, Къона Ба конюлом сырткы башында уллу тёртгол таша элтеди.

СОСТАВ

ОСМАНЛАНЫ Хайса, СУРАТНЫ СОСТАВЛАНЫ Магомат алганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЈА:
БЕШАЙЛАНЫ Мугалин (баш редактору орунбасары), КЪОНАКЛАНЫ Хасан (баш редактору орунбасары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борне (жууалы секретары).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приёмыны - 42-43-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондента - 42-43-52.

РЕДАКЦИЈАНЫ БЕНОМЛЕРИ:
Жамауат-политика белем - 42-67-62, 42-24-02. Экономика белем - 42-75-42. Кулугура белем - 42-75-42. Социалныи политика белем - 42-66-76, 47-27-59. Жазылыкка эм спорт белем - 47-26-39, 42-66-71. Письмоу эм ресхамма белем - 42-37-94. Телмагача белем - 47-31-28. Сурат алуучула - 42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Телмагача белем - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бля кызыкт жорюгмейди. Кызык жазылгыча рецензия этилмейди эм ала артка кытайтармайдыла. Газете басылганына материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бля келинмеге болуучула. Алада айтылган хабар зат ючюн Россия Федерациясы Басма кесектен каюуна тийишлинчек материалны авторлары кесери жууапыдыла.

Редакция авторлардан 400 габит тизгенден (машина бля белгилер) 5-6 бетке кыно жаздыла.

Габит басылганына асылды информацияны эркинликтерини кырууруу жаны бля Къабаты-Малклар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю юноуна регистрация этилгенди.

Регистрация номер — 01—0066. Индекс — 51532

Газети басмагы КъМР-ни Асылды информацияны жамауу этилди эм организацияла жаны бля министрствосуну комюлтер службаасы хазар этгенди.

Газет «Тетраграф» ООУ-ну инфорикация басмагындагы Нация хазар, Ленин аты проспек, 33

Газетини келтерне ташлары ючюн КъМР-ни почта сыфаты федеральныи Управлениисы жууапыды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетини роинишлага сатыу ючюн КъМР-ни «Респечал» ахционер обществосу жууапыды. Телефон: 42-49-34

Номерге графике кере 19.00 сагытта кюл салында. 20.00 сагытта кюл салындагы

ГАЗЕТИНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАЙЛА:
Теммоланы Мухаддин - деджурный редактор; Кетечиланы Зульфия - жууалы секретарыны орунбасары; Биичекуланы Жаннета (3,4-чю бетле), Зезаланы Лилда (1,2-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2660 экз. Заказ № 957

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИА, ПРЕС:
360000, Нация хазар, Ленин аты проспек, 5. электор почта: elbor_50@mail.ru